

destul de bun cunoscător încât să tresar la modificarea cu doar două silabe a unei replici din comedie autorului Comediei Umane românești. Destul de bun cunoscător, în fine, încât să-i rămân îndatorată regizorului Mihai Manolescu pentru că mi-a revelat, prin spectacolul său, structura muzicală a textului **Scrisorii pierdute**, procedând el la o citire atentă și aplicată a acestui text (n-au lipsit, din păcate, notele false, imputabile majorității interpreților). E drept, revelația a avut loc spre partea a doua a spectacolului, când demersul scenic se coagulează grație concentrării actorilor, "catalizați", din

câte mi s-a părut, de aparițiile lui Livius Rus, în Cațavencu, și ale lui Florin Dumitru, în Cetățeanul turmentat. Până acolo, am văzut doar un decor incredibil de urît (pereții din casa prefectului sunt, de pildă, pictați cu un soi de figuri elino-egiptene feroase, alternând cu ceva ce aduce la galantar cu perdeluțe - de unde și până unde?!), câteva gaguri regizorale când mai hazoase, când mai flasce, și evoluții actricești când ezitante, când grosuțe. În mod straniu însă, spectacolul capătă elan de pe la mijloc, tocmai de unde alte „versiuni” (mult mai ifosative, unele) o iau ireversibil în jos: actele III și IV.

Aici, reprezentația giurgiuveană a devenit animată, antrenantă, actorii au prins poftă de joc - contribuțiilor amintite le-aș adăuga pe cele ale lui George Păunescu (Dandanache) și, cu sincope, pe cele ale cuplului Violeta Crețu-Cosmin Crețu (Zoe-Tipătescu) - și, minus unele abateri de gust ("poanta" cu scoaterea pantofilor și presupusele ei efecte olfactive - odios clișeu!), totul s-a terminat cu bine. De unde se vede că, la teatru, nu trebuie să te duci niciodată nici cu sacul pregătit, nici fără el. Din această dilemă... iese cine poate!

Alice Georgescu

Iubire reprimată

Unica tragedie a lui Caragiale e mai puțin cunoscută în mediul teatral de expresie maghiară. Din câte știu, doar în anul 1986 s-a încercat, la Oradea, în regia lui Szombati Gille Ottó, o materializare scenică a **Năpastei**.

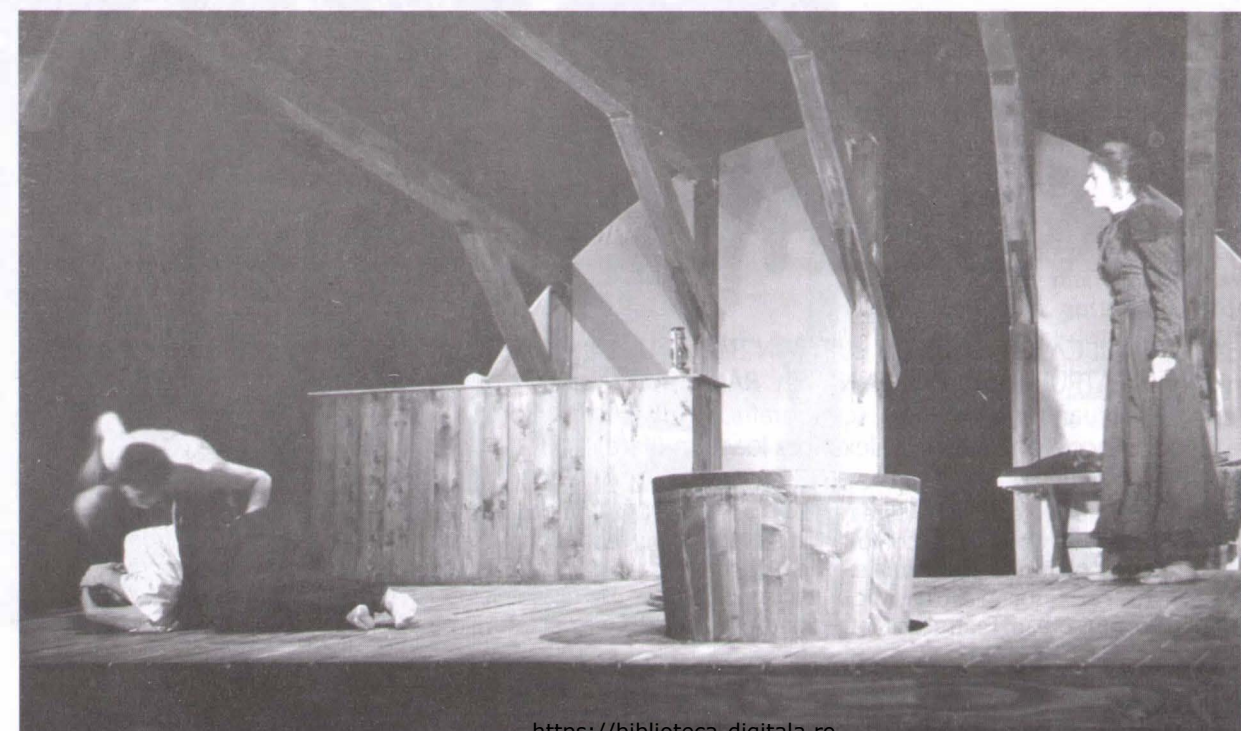
Viitorul tânăr regizor, aflat la examenul de licență, este student în anul V la Universitatea de Artă Teatrală din Târgu-Mureș. El și-a construit concepția regizorală în jurul problemei complexe a reprimării iubirii. Pornind de la perioada chistică, el disecă acest fenomen psihic trecând prin mai multe culturi și ajungând, pe suportul textului caragialian, până în zilele noastre.

Szabó K. István se preocupă de statornicia relațiilor interumane, de procesul de standardizare mai mult sau mai puțin voită a raporturilor dintre semenii, de iubire și reprimarea ei

NĂPASTA de I. L. Caragiale ● **TEATRUL "TOMCSA SÁNDOR"** din ODORHEIU-SECUIESC ● Data reprezentației: 3 decembrie 1999 ● Traducerea, adaptarea și regia: Szabó K. István ● Scenografia: Horváth Ödön ● Muzica: Ovidiu Iloc ● Distribuția: Fincziski Andrea (Anca), Sütő Udvari András (Dragomir), Lörincz András Ernő (Gheorghe), Dunkler Róbert (Ion); orchestra: Csíszér Viola, Kovács Éva – flaut, Máyer Róbert, Székely Mihály – clarinet.

într-o epocă lipsită de eroi. Ei, eroii, sunt de fapt niște victime despuiate. Observăm unele analogii cu tragediile antice, fiindcă oamenii, în exasperarea lor, așteaptă o intervenție divină, un *deus ex machina* care să rezolve problemele. Numai astfel se pot găsi ieșiri din marasmul vieții de zi cu zi. Iată că, după cinci decenii de ateism instituționalizat, am ajuns la reîntoarcerea spre credință, spre Dumnezeu. Eroii, aparent, sunt independenți, în acțiunile lor, de Dumnezeu. De aceea, Anca va cădea în capcana propriei răzbunări.

Năpasta a fost socotită dramă polițistă, dar și tragedie populară de sorginte baladescă. Szabó István recurge la analiza psihologică a personajelor și disecă, prin procedee expresioniste, frământările lor interioare. Profitând de o totală libertate de expresie, regizorul face inserții interculturale, introduce fapte, momente biblice printre elemente ce țin de folclor. Implantarea componentelor altor culturi e făcută cu mult rafinament, fără a se cădea în gratuitate. Spectacolul său modernist nu poate fi numit o trădare a lui

Caragiale, ci mai degrabă o originală adaptare a piesei la limba și cultura minorității maghiare.

Actrița Fincziski Andrea pare în primele momente ezitantă, pentru ca apoi să se dezlănțuie în rolul atât de complex al Ancăi. Fincziski Andrea se apleacă foarte atent și asupra detaliilor de finețe, oferindu-ne o prestație de "calibru" mare. Pe Dragomir îl

găsim mistuit de procese de conștiință, actorul Sütő Udvari András conferindu-i stări de adevărată incandescentă. Dunkler Róbert, în *contre-emploi*, creează un Ion neajutorat ce va fi sacrificat precum *agnus dei* pentru aflarea dreptății. Lőrincz András Ernő (învățătorul Gheorghe) este un intelectual gol pe dinăuntru, un om de butaforie.

La noul teatru din Odorheiu-Secuiesc se joacă pentru prima dată o tragedie (cea de-a patra premieră a primei stagiuni), într-o adaptare și viziune ce vor lansa, poate, pe orbita teatrală autohtonă un regizor promițător și o trupă ambițioasă, de mare potențial artistic.

Stracula Attila

Cei mai frumoși ani

NAȘTEREA ȘI MOARTEA ELOGIULUI • TEATRUL MUNICIPAL din TURDA • Data reprezentației: 16 noiembrie 1999 • Regia: Vladimir Brânduș • Scenografia: Clara Labancz • Coloana sonoră: Ovidiu Cosac • Coregrafia: Adrian Mureșan • În distribuție: Nina Antonov, Rodica Lăpuște, Narcisa Pinte, Doina Șoproni.

Întors din străinătate, actorul Vladimir Brânduș, atins de nostalgie, a realizat un spectacol de sărbătorire a celor cincizeci de ani de teatru profesionist la Turda și în amintirea celor ce au debutat în acest lăcaș de cultură. Dăruit orașului, spectatorilor, foștilor colegi și regizorului-prieten Aureliu Manea, spectacolul se bazează pe un text compilat din **Scrisorile portugheze** ale Mariane Alcoforado și **Elogiul nebuniei** de Erasmus din Rotterdam, în traducerea Liane Micescu. Trecutul, frumos sau urit, îl preocupă insistent pe regizor; în special, acel segment de timp și de viață când tinerii artiști turdeni au format, sub conducerea regizorului Aureliu Manea, o echipă din ale cărei

montări pomenim **Tigrul de Murray Schisgall**, **Roata în patru colțuri** de Valentin Kataev, **Gaițele** de Al. Kirițescu, **Mașina de scris** de Jean Cocteau, **Domnișoara Iulia** de August Strindberg, **Medeea** de Seneca. Spectacolul lui Brânduș e structurat în trei episoade: primul este monologul personajului principal, călugărița Mariana Alcoforado, interpretată de Doina Șoproni. Ea interpretează „în stil antic” și este secundată de restul distribuției, care formează corul. Acest dintâi moment scenic se sfârșește cu moartea eroinei, scenă cinetică de efect catartice. Al doilea episod are ca suport dramatic textul lui Erasmus, de mare impact la public și din cauza filonului comic, dar mai cu seamă

datorită efectelor de lumină, pirotehnice și sonore, care fac deliciul spectatorilor tineri. Cel de-al treilea, interpretat de Nina Antonov, Rodica Lăpuște și Narcisa Pinte, este o reîntoarcere spre credință, spre Dumnezeu. Spectacolul este construit pe o simetrie perfectă.

Actrițelor li se oferă posibilitatea de a evolua într-un larg registru: Doina Șoproni a arătat predispoziție spre partituri tragice, iar Nina Antonov, Rodica Lăpuște și Narcisa Pinte au etalat o paletă multicoloră de capacități interpretative.

Prin **Nașterea și moartea elogiului** Teatrul Municipal din Turda a demonstrat că este capabil de reînnoire. El iese, astfel, din anonimatul condiției de teatru de provincie, fără a-și uita valorile de odinioară, care au lăsat o fărâma din sufletul lor pe scândura scenei.

S. A.

La doi pași de performanță

DESPRE SEXUL FEMEII CA UN CÂMP DE LUPȚĂ ÎN RĂZBOIUL DIN BOSNIA de Matei Vișniec • **TEATRUL "ANTON PANN" din RÂMNICU VÂLCEA •** Data reprezentației: 11 februarie 2000 • Regia, scenografia, muzica: Adrian Roman • Distribuția: Claudia Cacoveanu (Dorra), Alexandra Ioachim (Kate).

Fie că faptul certifică valoarea textului, fie că trădează comoditatea politicilor repertoriale, cert este că, după Teatrul Mic, Naționalul timișorean, Teatrul de Stat

din Oradea, și Teatrul "Anton Pann" s-a grăbit să ne spună ce știe **Despre sexul femeii ca un câmp de luptă în războiul din Bosnia**. Desfășurat într-un spațiu restrâns, cu spectatorii pe

scenă, dar animat adeseori de ritmurile unei muzici care ne amintește de Goran Bregović, spectacolul regizorului Adrian Roman mizează totul pe capacitatea celor două interprete de a face cât mai credibilă această tulburătoare poveste despre agresivitate și umilință, pe front și dincolo de el, cu referiri nu mai puțin dramatice la condiția femeii și a cuplului sau la speranțele legate de cel de-al